

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ 8-րդ ԴԱՍԱՐԱՆ
ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՓՈԻԼ 2023-2024 թ

Տևողությունը – 2 ժամ 30 րոպե

ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ և ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

1. Հայր և որդի որոշեցին քայլերով որոշել երկու ծառերի միջև եղած հեռավորությունը: Հոր քայլի երկարությունը 70սմ է, իսկ տղայինը՝ 50սմ: Պարզվեց, որ հոր և որդու ոտնահետքերը համընկան 13 տեղերում (հաշված նաև ծառերի մոտ): Քանի՞ մետր է ծառերի միջև հեռավորությունը:

- 1) 35   2) 60   3) 42   4) 91

Լուծում: Քանի որ 70-ի և 50-ի ընդհանուր բազմապատիկը 350 է, իսկ նրանց ոտնահետքերը համընկել են 13 տեղերում, հետևաբար միասին չափել են 12 հատված, հետևաբար ծառերի միջև հեռավորությունը կլինի $12 \cdot 3,5 = 42$ մետր:

Պատ. 3) 42

2. Հաշվել xy -ը, եթե $x+y=4$, իսկ $x^2+y^2+x^2y+xy^2=20$

- 1) 2   2) 16   3) 64   4) 108

Լուծում: Քանի որ $x^2+y^2=(x+y)^2-2xy$, հետևաբար $(x+y)^2-2xy+xy(x+y)=20$: Նկատի ունենալով, որ $x+y=4$, կստանանք՝ $16-2xy+4xy=20$: Որտեղից՝ $xy=2$:

Պատ. 1) 2

3. Քանի՞ քառանիշ բնական թիվ կա, որոնց միավորը երկուսով մեծ է տասնավորից :

- 1) 576   2) 720   3) 5760   4) այլ պատասխան

Լուծում: Միավորների և տասնավորների հնարավոր գույգերն են՝ 02,13,24,35,46,57,68,79, հետևաբար բոլոր քառանիշ թվերի քանակը կլինի՝ $9 \cdot 10 \cdot 8 = 720$:

Պատ. 2) 720

4. Քանի՞ անկյունագիծ ունի ուռուցիկ քսանանկյունը:

- 1) 17   2) 19   3) 340   4) այլ պատասխան

Լուծում: Յուրաքանչյուր գագաթից դուրս եկող անկյունագծերի քանակը 17 է, հետևաբար բոլոր անկյունագծերի քանակը կլինի $\frac{20 \cdot 17}{2} = 170$:

Պատ. 4) այլ պատասխան

5. Մեկից քսան բնական թվերից քանի՞ եղանակով կարելի է ընտրել թվերի գույգ, որոնց արտադրյալը լինի գույգ:

- 1) 45   2) 90   3) 145   4) 190

Լուծում: Ցանկացած քանակի թվերի արտադրյալ գույգ է, եթե արտադրիչներից գոնե մեկը գույգ է, հետևաբար մեր խնդրում տասը գույգ թվերից պետք է ընտրենք երկուսը կամ մի գույգ մի կենտ թիվ, այսինքն քանակը կլինի $\frac{10 \cdot 9}{2} + 10 \cdot 10 = 145$:

Պատ. 3) 145

6. Մեկից քսան բնական թվերից քանի՞ եղանակով կարելի է ընտրել եռյակ, որոնց արտադրյալը լինի գույգ :

- 1) 120   2) 570   3) 11400   4) այլ պատասխան

Լուծում: Ցանկացած քանակի թվերի արտադրյալ գույգ է, եթե արտադրիչներից գոնե մեկը գույգ է, հետևաբար մեր խնդրում տասը գույգ թվերից պետք է ընտրենք երեքը կամ մի գույգ երկու կենտ թիվ, կամ մի կենտ և երկու գույգ, այսինքն քանակը կլինի $\frac{10 \cdot 9 \cdot 8}{6} + 2 \cdot \frac{10 \cdot 9 \cdot 10}{2} = 1020$:

Պատ. 4) այլ պատասխան

7. Դասարանում յուրաքանչյուր տղայի կողքին նստած է աղջիկ, ընդ որում աղջիկների մեկ հինգերորդ մասն է նստած տղաների կողքին: Քանի՞ աղջիկ կա դասարանում, եթե դասարանի աշակերտների քանակը մեծ է 30-ից և փոքր է 40-ից:

- 1) 30   2) 32   3) 36   4) այլ պատասխան

Լուծում: Եթե աղջիկների քանակը նշանակենք x , ապա դասարանի աշակերտների քանակը կլինի $\frac{6}{5} \cdot x$: Հետևաբար դասարանի աշակերտների քանակը պետք է բաժանվի 6-ի, որովհետև 5-ը և 6-ը փոխադարձաբար պարզ են, իսկ խնդրի պայմանից այն 36 է: Աղջիկների քանակը կլինի 30:

Պատ. 1) 30

8. Բնական թիվը 4-ի և 7-ի բաժանելիս մնացորդների գումարը 8 է: Ինչպիսի՞ ամենափոքր արժեք կընդունի այդ մնացորդների արտադրյալը:

- 1) 10   2) 12   3) 15   4) այլ պատասխան

Լուծում: Բնական թիվը 4-ի բաժանելիս մնացորդներն են 1, 2, 3, իսկ 7-ի բաժանելիս՝ 1, 2, 3, 4, 5, 6: Հետևաբար այդ գումարներն են՝ $2+6=8$ և $3+5=8$: Ուստի՝ մնացորդների արտադրյալը կլինի 12:

Պատ. 2) 12

9. Կողք-կողքի գրված են 11 բնական թվեր (պարտադիր չէ տարբեր), որոնց գումարը 64 է: Ցանկացած 3 կողք-կողքի գրված թվերի գումարը 18 է: Ինչի՞ է հավասար վեցերորդ տեղում գրված թիվը:

- 1) 8   2) 10   3) 12   4) այլ պատասխան

Լուծում: Առաջին երեք և վերջին երեք թվերի գումարը 36 է: $64 - 36 = 28$: Մնացած հինգ թվերի գումարը 28 է, հետևաբար վեցերորդ տեղում գրված թիվը $18 + 18 - 28 = 8$:

Պատ. 1) 8

10. Յոթանիշ թիվը վերջանում է 9876-ով: Առաջին երեք նիշերից կազմված թվի և հաջորդ չորս նիշերով թվի գումարը հավասար է առաջին չորս նիշերով և հաջորդ երեք նիշերով կազմված թվերի գումարին: Գտնել յոթանիշ թվի թվանշանների գումարը:

- 1) 33   2) 37   3) 57   4) այլ պատասխան

Լուծում: Յոթանիշ թիվը նշանակենք $\overline{abc9876}$: Ըստ պայմանի $\overline{abc} + 9876 = \overline{abc9} + 876$: Կատարելով համապատասխան ձևափոխություններ, կստանանք $9 \cdot \overline{abc} = 8991$, որտեղից $\overline{abc} = 999$, այսինքն անհայտ թիվը 9999876-ն է: Թվանշանների գումարը 57 է:

Պատ. 3) 57

11. Այգում ապրում են 70 կապույտ և կարմիր քամելեոններ: Այն բանից հետո, երբ մի քանի կապույտ քամելեոն փոխվեցին կարմիր գույնի, պարզվեց, որ կապույտ քամելեոնների թիվը պակասեց հինգ անգամ, իսկ կարմիրների քանակը ավելացավ երեք անգամ: Քանի՞ քամելեոն փոխեց գույնը:

- 1) 60   2) 40   3) 20   4) այլ պատասխան

Լուծում: Ենթադրենք այգում կար x քամելեոն կապույտ գույնի: Ըստ խնդրի տվյալների $\frac{4}{5} \cdot x = 2(70 - x)$, որտեղից $x=50$, այսինքն գույնը փոխել է 40 քամելեոն:

Պատ. 2) 40

12. Արամն ունի երեք միաստեսակ զառեր, որոնց 6 նիստերին գրված են պարզ թվեր, որոնց գումարը 87 է: Երեք զառերը միասին երկու նետումներից հետո թվերի գումարը 10 և 62 էին, ընդ որում երկու նետումների ընթացքում թվերից մեկը չերևաց: Որն էր այդ թիվը:

- 1) 13   2) 17   3) 19   4) 23

Լուծում: Երեք պարզ թվերի գումար հավասար է 10-ի միայն 2+3+5 դեպքում: Քանի որ երկրորդ նետումից գումարը 62 է, հետևաբար 2-ը երկու դեպքում էլ երևացել է: Չերևացող թիվը կլինի $87-2-3-5-60=17$:

Պատ. 2) 17

13. ABCD ուղղանկյան մեջ $AB=6$, $AD=10$: A և D անկյունների կիսորդները BC կողմը հատում են համապատասխանաբար Y և X կետերում: Գտնել XY հատվածի երկարությունը:

- 1) 4   2) 6   3) 16   4) այլ պատասխան

Լուծում: Քանի որ AY-ը կիսորդ է, հետևաբար $BY=6$ և $CY=4$: Նույն պատճառով $CX=CD=6$, հետևաբար $XY=CX-CY=6-4=2$:

Պատ. 4) այլ պատասխան

14. n բնական թիվն այնպիսին է, որ n+2-ը բաժանվում է 3-ի, իսկ n+3-ը բաժանվում է 4-ի: Հետևյալ պնդումներից, որն է միշտ ճիշտ ցանկացած n-ի համար՝

- 1) n+4-ը բաժանվում է 5-ի
2) n+5-ը բաժանվում է 6-ի
3) n+6-ը բաժանվում է 7-ի
4) n+7-ը բաժանվում է 8-ի

Լուծում: Խնդրի տվյալներից հետևում է, որ n-ը 3-ի և 4-ի բաժանելիս տալիս է մեկ մնացորդ, հետևաբար n-ը 12-ի բաժանելիս տալիս է մեկ մնացորդ, ուստի n+5-ը բաժանվում է վեցի:

Պատ. 2) n+5-ը բաժանվում է 6-ի

15. ABC եռանկյան մեջ $AB=4$, $AC=6$: AC կողմի վրա նշված է D կետն այնպես, որ A անկյան կիսորդը ուղղահայաց է BD-ին և նրա հետ հատվում է H կետում: Եթե M-ը BC-ի միջնակետն է, ապա ինչի է հավասար HM-ը:

- 1) 1   2) 2   3) 4   4) այլ պատասխան

Լուծում: Ստացվում է, որ ABD եռանկյան համար AH-ը և կիսորդ է և բարձրություն, հետևաբար ABD-ն հավասարասրուն եռանկյուն է, ուստի $AB=AD=4$, $DC=2$: BDC եռանկյան մեջ MH-ը կլինի միջին գիծ, հետևաբար այն հավասար է DC-ի կեսին, այսինքն $MH=1$:

Պատ. 1) 1

16. Քանի՞ հնգանիշ թիվ կարելի է կազմել 0, 1, 2 թվանշաններով, որոնք բաժանվեն 12-ի՝ հնգանիշ թվի մեջ օգտագործելով բոլոր այդ թվանշանները:

Լուծում: Որպեսզի թիվը բաժանվի 12-ի, այն պետք է բաժանվի 3-ի և 4-ի, հետևաբար վերջին երկու նիշերը պետք է լինեն 00, 12, 20: Քանի, որ բոլոր նիշերը պետք է օգտագործվեն, հետևաբար առաջին և երկրորդ դեպքերը համարժեք են և քանակը յուրաքանչյուր դեպքում չորս է: Երրորդ դեպքում նիշերի գումարը կամ մեկ է կամ չորս, ուստի այս դեպքում քանակը ևս չորս է, այսինքն կա 12-ի բաժանվող 12 հնգանիշ թիվ:

Պատ. 12

17. Տուրիստն առաջին օրը անցավ ամբողջ ճանապարհի 20%-ը և էլի 2կմ: Երկրորդ օրը մնացածի 50%-ը և 1կմ: Երրորդ օրը մնացածի 25%-ը և 3կմ: Չորրորդ օրը մնացած 18կմ-ը: Քանի՞ կմ անցավ տուրիստը չորս օրում:

Լուծում: Նման խնդիրները հարմար է լուծել վերջից: Խնդրի պայմաններից հետևում է, որ երրորդ օրը մնացել էր $(18 + 3) \cdot \frac{4}{3} = 28$ կմ: Երկրորդ օրը՝ $2 \cdot (28 + 1) = 58$ կմ: Ամբողջ ճանապարհը՝ $(58+2) \cdot \frac{5}{4} = 75$:

Պատ. 75

18. m և n իրարից տարբեր բնական թվերն այնպիսին են, որ $(n \cdot 5^n)^n = m \cdot 5^9$: Գտնել $m+n$ -ի հնարավոր ամենափոքր արժեքը:

Լուծում: Տրված հավասարությունը գրենք հետևյալ կերպ $n^n \cdot 5^{n^2} = m \cdot 5^9$: Նկատենք, որ եթե $n=3$, ապա $m=3^3=27$: Հեշտ է համոզվել, որ ավելի փոքր n և m չկա: Հետևաբար $3+27=30$:

Պատ. 30

19. Գրատախտակին գրված են երեք բնական թվեր՝ a, b, c : Այդ թվերը ջնջեցին և փոխարենը գրեցին $a-1, b+1, c^2$: Պարզվեց, որ նորից նույն թվերն են գրված (հնարավոր է այլ հերթականությամբ): Գտնել b -ն, եթե հայտնի է, որ $a+b+c=1918$:

Լուծում: Նկատենք, որ $a+b+c=a-1+b+1+c^2$: Այստեղից կստանանք $c^2=c$: Քանի որ c -ն բնական թիվ է, կստանանք $c=1$: Հաշվի առնելով, որ $a+b=1917, a=b+1$, կստանանք՝ $2b+1=1917$, կամ $b=958$:

Պատ. 958

20. ABC եռանկյան մեջ $\angle B=120$ աստիճան, $AB=2BC$: AB կողմի միջնուղղահայացի այն հատվածը, որն ընկած է եռանկյան ներսում հավասար է 8-ի: Գտնել C կետի հեռավորությունը AB կողմից:

Լուծում: C կետից AB ուղղին իջեցնենք CC_1 ուղղահայացը, AB -ի M միջնակետում $MN=8$ միջնուղղահայացը, B կետում AB -ին BD ուղղահայացը, BM հատվածի EF միջնուղղահայացը: BDA եռանկյան համար MN -ը միջին գիծ է, հետևաբար $BD=16$: $EF=12$, որպես $MBDN$ սեղանի միջին գիծ: Նկատենք, որ $BC_1=CB/2=BM/2=BE$, հետևաբար CC_1EF սեղանի համար BD -ն միջին գիծ է: Ուստի $CC_1=20$:

Պատ. 20